

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 839, Datë 29.09.2021

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Znj. Leida MATJA	Zv/Kryetar
Z. Eduard YPI	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar
Z. Denar BIBA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 29.09.2021, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Mbi monitorimin e zbatimit të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 700, datë 24.07.2020 “Për mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, me kushte dhe detyrime dhe dhënien e disa rekomandimeve për MFE, MBZHR dhe AKU”

Baza Ligjore: Neni 4, neni 24, shkronja (d), neni 26 dhe neni 74, pika 1, germa (c), neni 75, pika 1, të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar (ligji nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm “Mbi monitorimin e zbatimit të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 700, datë 24.07.2020 “Për mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, me kushte dhe detyrime dhe dhënien e disa rekomandimeve për MFE, MBZHR dhe AKU””, (këtu e në vijim VKK nr. 700/2020);
- Pretendimeve të paraqitura nga ndërmarrjet:
- Agro Blend SHPK me shkresën protokolluar pranë AK me nr. 194/29 Prot., datë 20.09.2021 “Qëndrim mbi monitorimin e zbatimit të VKK Nr. 700, datë 24.04.2020”;
- Miell Tirana SHA me shkresën protokolluar pranë AK me nr. 194/30 Prot., datë 20.09.2021, “Kthim përgjigje Tuajës me nr. 194/16 Prot., dt 08/09/2021”;

- Atlas Mills SHPK me shkresën protokolluar pranë AK me nr. 194/31 Prot., datë 20.09.2021, “Informacion në përgjigje tuajës nr 194/23 prot datë 10.09.2021 si dhe në lidhje me raportin paraprak dërguar me nr 194/16 datë 08.09.2021”;
- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës mbi pretendimet e paraqitura nga ndërmarrjet: Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK.
- Proces-Verbali i datës 20.09.2021, i cili pasqyron shpjegimet dhe sqarimet e subjekteve të mësipërme në seancën dëgjimore të zhvilluar nga Komisioni i Konkurrencës.
- Prapësimet e depozituara nga AgroBlend SHPK nëpërmjet shkresës protokolluar pranë AK me nr. prot 194/29, datë 20.9.2021 “Qëndrim mbi monitorimin e zbatimit të VKK nr. 700/2020”;
- Prapësimet e depozituara nga Miell Tirana SHA nëpërmjet shkresës protokolluar pranë AK me nr. prot. 194/30, datë 20.9.2021 “Kthim përgjigje Tuajës me nr. 194/16 Prot., dt 08/09/2021”;
- Prapësimet e depozituara nga Mills SHPK nëpërmjet shkresës protokolluar pranë AK me nr. prot. 194/31, datë 20.9.2021 “Informacion në përgjigje tuajës nr 194/23 prot., datë 10.09.2021”

VËREN SE :

I. Procedura e ndjekur:

1. Komisioni i Konkurrencës me vendimin nr. 700, datë 24.07.2020, ka vendosur:

- I. Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit.
- II. Konstatimin e sjelljes së bashkërenduar midis ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritetit vertikal, sjellje e cila bie në kushtet e zbatimit të nenit 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 germa a dhe b të ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,
- III. Detyrimin e ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK si vijon:
  1. Të mos caktojnë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, çmimet e blerjes ose të shitjes, apo çdo kusht tjetër tregtimi;
  2. Të mos kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet;

3. Të mos ndajnë tregjet ose burimet e furnizimit;
4. Gjatë periudhës së monitorimit të raportojnë çdo 3 (tre) muaj pranë AK-së të dhëna mbi blerjet dhe shitjet në përmbushje të detyrimeve të dhëna sipas kësaj pike.

IV. T'i rekomandojë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, që në bashkëpunim me njëra-tjetrën, të sigurojnë nxjerrjen e një akti nënligjor të përbashkët për të realizuar ndarjen e produktit miell i importuar sipas karakteristikave, cilësisë së produktit, destinacionit përfundimtar të përdorimit tij dhe përqindjes proteinike në "Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave" siç përcaktohet në udhëzimin nr. 207, datë 31.3. 2015 të MBZHR:

- miell gruri për prodhim buke me përqindje proteinike 12%;
- bazë picash, kruasan, petë me përqindje proteinike 12.5%;
- miell për ëmbëlsira, kek, biskota, petulla me përqindje proteinike 9%;
- makarona me përqindje proteinike 11%.

V. T'i rekomandojë Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit, si autoriteti mbikëqyrës i cilësisë dhe sigurisë së produkteve ushqimore:

- a) Pas përditësimit të "Nomenklatures së Kombinuar të Mallrave", në zbatim të pikës IV, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të mundësojë kontrollin e nivelit të proteinës (% proteinike) për produktin miell importi me qëllim përdorimin e këtij produkti në destinacionin përfundimtar tij.

VI. Moszbatimi i përmbushjes së pikës III të këtij vendimi, në zbatim të nenit 73 dhe 74 të ligjit nr. 9121/2003, ndëshkohet me penalitetet përkatëse.

VII. Monitorimin e sjelljes së ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK për një periudhë 1 (një) vjeçare.

2. Për të vlerësuar zbatimin e detyrimeve të vendosura në VKK nr. 700/2020, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës, në zbatim të pikës VII të këtij Vendimi, ka monitoruar sjelljen e ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, për një periudhë 1 (një) vjeçare.
3. Me qëllim realizimin e procedurave të monitorimit në zbatim të VKK nr.700/2020, bazuar në nenin 33 të ligjit nr. 9121/2003 "Për Mbrojtjen e Konkurrencës", i ndryshuar, gjatë periudhës së monitorimit është kërkuar informacion nga ndërmarrjet: Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, si dhe më datë 05.01.2021 ndërmarrjet janë ftuar nga Sekretariati në një seancë dëgjimore për të dhënë sqarime dhe/apo depozituar informacione shtesë lidhur me zbatimin e detyrimeve të dhëna me VKK nr. 700/2020.

4. Bazuar në rezultatet e monitorimit, Autoriteti i Konkurrencës, në zbatim të nenit 39 të ligjit nr.9121/2003, me shkresat: nr. 194/19 prot, datë 10.09.2021, drejtuar AgroBlend SHPK; nr.194/20 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Miell Tirana SHA; nr.194/21 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Bloja SHA; nr. 194/22 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Atlas Mills SHPK, iu komunikoi ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK rezultatet e monitorimit, si dhe në bazë të nenit 39 të ligjit nr. 9121/2003 i ftoi ato në seancën dëgjimore pranë Autoritetit të Konkurrencës, për të parashtruar pretendimet e tyre lidhur me këto rezultate.
5. Gjatë seancës dëgjimore të datës 20.09.2021 me ndërmarrjet AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, këto ndërmarrje paraqitën gojarisht pretendimet e shpjegimet e tyre para Komisionit të Konkurrencës.
6. Gjithashtu ndërmarrjet AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA dhe Atlas Mills SHPK, paraqitën edhe me shkrim pretendimet e shpjegimet e tyre mbi monitorimin e zbatimit të VKK nr. 700/2020 në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, përkatësisht:
  - AgroBlend SHPK nëpërmjet shkresës protokolluar pranë AK me nr. prot 194/29, datë 20.9.2021 “Qëndrim mbi monitorimin e zbatimit të VKK nr. 700/2020”;
  - Miell Tirana SHA nëpërmjet shkresës protokolluar pranë AK me nr. prot. 194/30, datë 20.9.2021 “Kthim përgjigje Tuajës me nr. 194/16 Prot., dt 08/09/2021”;
  - Atlas Mills SHPK nëpërmjet shkresës protokolluar pranë AK me nr. prot. 194/31, datë 20.9.2021 “Informacion në përgjigje tuajës nr 194/23 prot., datë 10.09.2021.....”.

II. Vlerësimi i sjelljes së ndërmarrjeve nën monitorim

7. Gjatë monitorimit është ndjekur e njëjta metodologji e përdorur në raportin e hetimit të thelluar për analizën e të dhënave të shitjeve mujore të depozituar nga ndërmarrjet për miellin nga gruri i zakonshëm, i cili u mbyll me VKK nr. 700/2020, pasi nuk u gjatën prova që vërtetonin komunikimin apo ndonjë marrëveshje të shkruar ndërmjet ndërmarrjeve, për kushtet e tregtimit, fiksimit çmimesh, burimet e furnizimit, apo çdo element tjetër që mund të kufizojë, të shtrembërojë, apo pengojë konkurrencën. Gjatë kësaj procedure u kërkuan evidenca të karteleve apo marrëveshjeve të fshehta duke u bazuar në materialin e OECD¹ për “Zbulimin e Marrëveshjeve të fshehta”, sipas të cilit “*Provat e përdorura për të vërtetuar një marrëveshje karteli mund të klasifikohen në dy lloje: të drejtpërdrejta dhe rrethanore. Provat rrethanore, përbëhen nga prova “komunikimi” dhe prova “ekonomike”, të cilat përfshijnë sjellje konstante, strukturën e tregut dhe prova të praktikave lehtësuese. Provat ekonomike identifikojnë kryesisht sjelljen e qëndrueshme, e cila sugjeron se është arritur një marrëveshje,*

---

¹ Prosecuting Cartels without Evidence 2006
<https://oecd.org/daf/competition/prosecutionandlaenforcement/37391162.pdf>

por edhe sjelljen e industrisë në tërësi, elemente të strukturës së tregut që sugjerojnë se mund të ketë fiksime të çmimeve në mënyrë të fshehtë, si dhe praktika të caktuara që mund të përdoren për të mbështetur një marrëveshje karteli. Provat e sjelljes janë lloji i vetëm dhe më i rëndësishëm i provave ekonomike. Analiza e kujdesshme e sjelljes së palëve është e rëndësishme për të identifikuar sjellje që mund të karakterizohet si në kundërshtim me interesin e secilës palë të marrë individualisht dhe që për këtë arsye mbështet ekzistencën e një marrëveshjeje.”²

8. Nga analiza e të dhënave ekonomike në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit nga ndërmarrjet AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, si dhe nga të dhënat e mbledhura pas prapësimeve të ndërmarrjeve, pas seancave dëgjimore u vu re se koha një vjeçare e monitorimit nuk lejon për konkluzione të tjera definitive e profesionale të cilat do t'i qëndronin testit të gjykatës, duke qenë se pjesa e tregut të ndërmarrjeve për analizën e qëndrueshmërisë bëhet në periudha më të gjata kohore (për më shumë shiko materialin e sipërcituar të OECD). Në këto rrethana faktike, mbeten në fuqi argumentet dhe konkluzionet e Vendimit 700/2020 edhe në përfundim të kësaj periudhe monitorimi.

9. Në VKK nr. 700/2020, paragrafët 20 dhe 22 Komisioni ka konkluduar se: “20. Nga analiza e strukturës dhe pjesëve të tregut të importit të miellit, për ndërmarrjet nën hetim, vërehet se ndërmarrjet Agro Blend SHPK dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK zotërojnë **pjesë shumë të vogla të tregut të importit të miellit**. Ndërsa ndërmarrjet Miell Tirana SHA dhe Bloja SHA nuk rezultojnë si ndërmarrje importuese të miellit. **Rrjedhimisht nuk rezulton asnjë ndërmarrje të zotërojë pozitë dominuese, si dhe nuk vihet re qëndrueshmëri e pjesëve të tregut për ndërmarrjet objekt hetimi për pasojë nuk kemi shkelje të nenit 9 të ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar**”, dhe “22. Përsa i përket pjesëve të tregut, si në tregun e importit të grurit të zakonshëm, si në tregun e importit të miellit vlerësohet se **ndërmarrjet nën hetim nuk kanë qëndrueshmëri të pjesëve të tregut.**”.

Ndryshimi i pjesëve të tregut për importin e grurit është i dukshëm (diferenca e pjesës më të lartë të tregut me atë më të ulët për periudhën e hetuar) dhe varion nga XX% për Miell Tirana, XX% për Agro Blend, XX% për Bloja, dhe XX% për Atlas Mills. Paqëndrueshmëria e pjesëve të tregut dhe mospasja e asnjë ndërmarrje që zotëron më shumë se 40%, bën që asnjë prej tyre të mos ketë pozitë dominuese.

Në tabelën më poshtë tregohen pjesët e tregut të ndërmarrjeve nën hetim dhe monitorim.

<i>Ndërmarrja</i>	2017	2018	J-Q 2019	2020	J-SH 2021
<i>Agro Blend SHPK</i>	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%

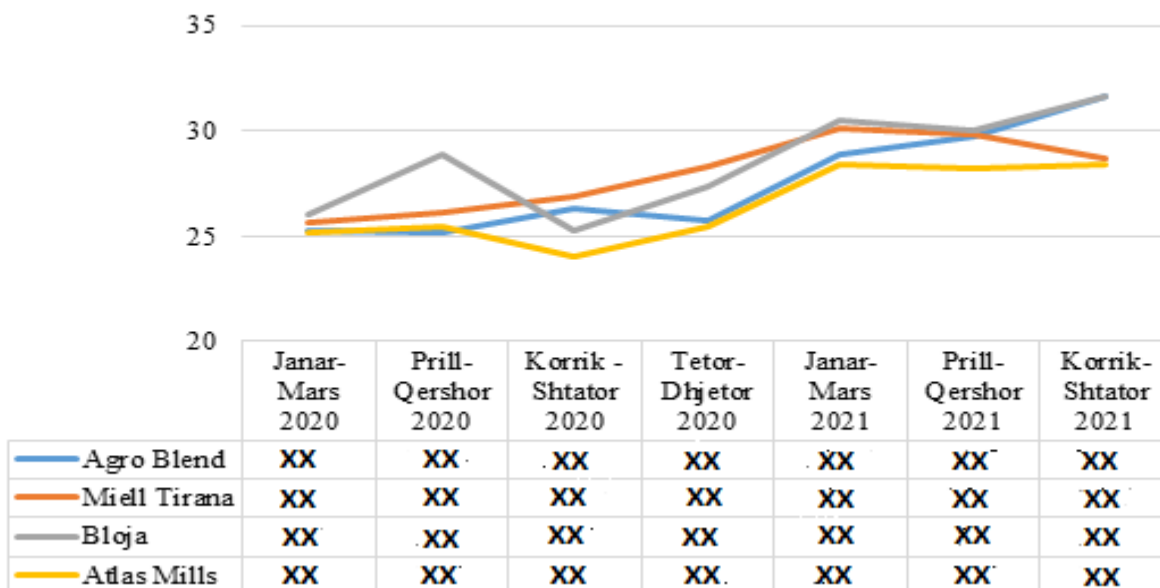
² Po aty, faqe 21.

<i>Miell Tirana SHA</i>	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
<i>Bloja SHA</i>	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
<i>Atlas Mills SHPK</i>	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
<i>Të tjera</i>	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
Totali	100%	100%	100%	100%	100%

10. Bazuar në indekset e përqendrimit CR3, CR4 dhe Indeksi i Përqendrimit Herfindahl-Hirschman (HHI) të tregut të importit të grurit, në lidhje me treguesin CR4 vërehet se këto ndërmarrje së bashku zënë nga 66-85% të tregut nga viti 2017 deri në shtator të vitit 2021, dhe ky indeks ka ardhur në rritje. Gjithashtu indeksi i përqendrimit HHI ka ardhur në rritje nga 1,433 në vitin 2017 në 1,967 për periudhën janar-shtator 2021, gjë që tregon se përqendrimi i tregut është rritur. Në bazë të literaturës kur vlerat e HHI janë në nivelin nga 1,500 deri në 2,500, kjo tregon që Autoritetet e Konkurrencës duhet t'i kenë në vëmendje të vazhdueshme këto tregje. Tregjet me indeks HHI mbi 2,500 duhen mbajtur nën monitorim në mënyrë të vazhdueshme;
11. Megjithëse integrimi vertikal i ndërmarrjeve nuk është i ndaluar nga ligji nr. 9121/2003 dhe as ka qenë objekt i hetimit, pasi nuk është analizuar përfshirja e ndërmarrjeve nën hetim në të gjithë segmentet e krijimit të produkteve deri tek konsumatori final, duhet të theksojmë se, angazhimi në dy ose tre segmente të rrjedhës së sipërme të këtij integrimi mund të krijojë problematika në lidhje me hyrjen e operatorëve të rinj në treg. Në këtë treg nuk ka asnjë barrierë ligjore për hyrje, por përqendrimi, përsa i përket importit dhe bluarjes së grurit, mund të bëjë që të shfaqen problematika jo vetën në rrjedhën e sipërme, por edhe në rrjedhën e poshtme të zinxhirit të furnizimit me miell;
12. Përcaktimi i tregut vetëm për miellin 500, duke mos pasur të dhëna për vëllimin që zë ky produkt në gjithë totalin e produkteve të ndërmarrjeve nën hetim e monitorim, qoftë edhe në pjesën që ato zënë në shitje, kufizon disi vlerësimin për produktet homogjene që tregtojnë ndërmarrjet në monitorim. Komisioni i Konkurrencës vlerëson se në këtë rast nuk gjendemi në kushtet e vërtetimit përtej çdo dyshimi të arsyeshëm të sjelljes së bashkërenduar për produktet homogjene që tregtojnë ndërmarrjet. Një vlerësim gjithëpërfshirës që do të mund të na çonte në krijimin e një opinioni më të konsoliduar në lidhje me sjelljen e tyre (në pamundësi të gjetjes së provave të tjera) do të kërkonte një periudhë monitorimi shumë më të gjatë sesa një vit.
13. Çmimi i grurit në tregjet ndërkombëtare nga të cilat blejnë ndërmarrjet ka pësuar rritje (shih grafikun më poshtë). Ka fluktuacione të çmimeve nga muaji në muaj, por trendi është në rritje. Ndryshimet në vlera absolute të çmimeve për një kg të grurit të blerë në Janar 2020 dhe Shtator 2021 janë respektivisht: për Ndërmarrjen AgroBlend SHPK çmimi/kg është rritur me X Lekë; për Ndërmarrjen Miell Tirana SHA çmimi/kg është rritur me X Lekë; për Ndërmarrjen Bloja

SHA çmimi/kg është rritur me X Lekë; ndërsa për Ndërmarrjen Atlas Mills SHPK çmimi/kg është rritur me X Lekë. Ndryshimet në vlerë absolute janë të pamjaftueshme për analizë, nëse nuk shihen në gjithë dinamikën e tyre gjatë periudhës së hetimit dhe monitorimit. Ndryshimi i çmimit të blerjes së grurit, ka bërë që edhe çmimi i miellit të rritet për pasojë. Për rritjen e çmimit të miellit nuk ka prova të mjaftueshme që ka qenë abuziv përtej rritjes së niveleve të çmimit në burimin e furnizimit, duke qenë e provuar edhe nga normat e ulëta të fitimit edhe pas rritjes së çmimeve në bursë.

Çmimet mesatare tre mujore të blerjes së grurit (Lekë/kg)

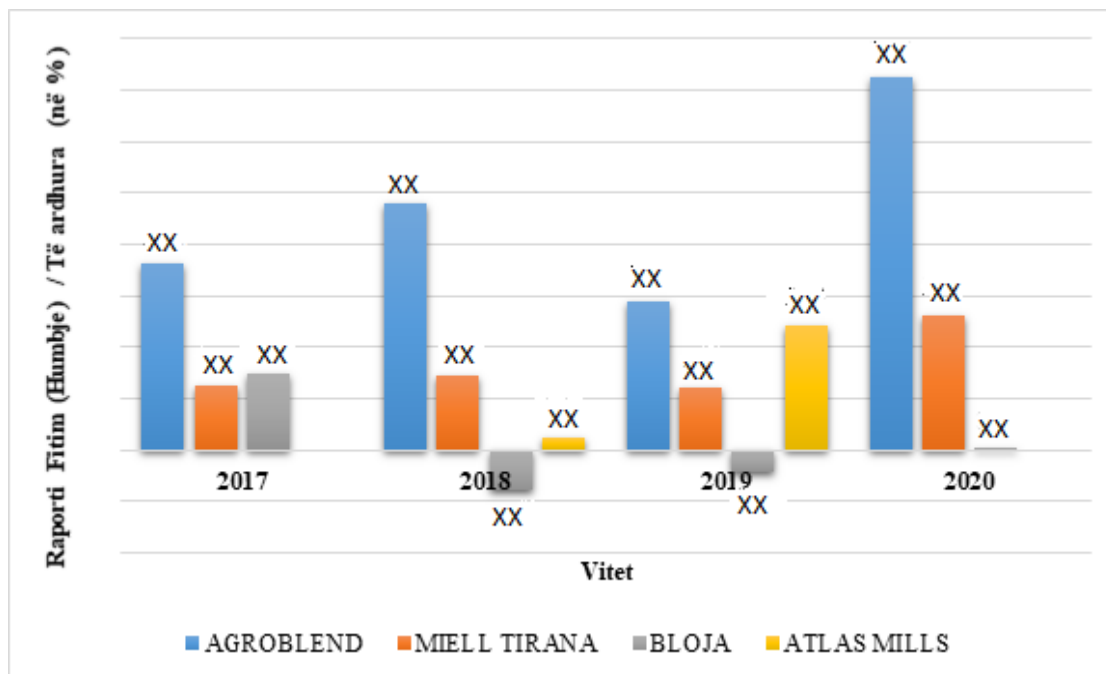
3

14. Në materialin e OECD⁴ për mënyrën e vlerësimit të karteleve të heshtura (faqe 19) theksohet “Në përputhje me teoritë ekonomike, një histori e gjatë e legjislacionit të konkurrencës ka provuar që një sjellje nga konkurrentët që shoqërohet me rritje të menjëhershme të çmimeve nuk mjafton për të përcaktuar nëse jemi apo jo përpara një marrëveshje të fshehtë. Duhet të mblidhen prova të tjera për vërtetimin e kësaj lloji marrëveshje të paligjshme”.
15. Nga të dhënat e siguruara nga ndërmarrjet në monitorim, rezulton se norma e fitimit për ndërmarrjet AgroBlend, Atlas Mills, Miell Tirana dhe Bloja për vitet 2007-2020 paraqitet në nivele të ulëta dhe të ndryshueshme në vite, për secilën ndërmarrje. Pra, ndërmarrjet nuk kanë mundur të sigurojnë të njëjtin nivel fitimi ndër vite, ndërkohë që normat vazhdojnë t’i kenë të ulëta. Madje, nga informacionet dhe deklaratimet e depozituara në Autoritetin e Konkurrencës nga ndërmarrjet nën hetim e monitorim, rezulton se njëra nga ndërmarrjet ka periudha kohore të operimit në humbje.

³ Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Doganave

⁴ Prosecuting Cartels without Evidence 2006

<https://oecd.org/daf/competition/prosecutionandlawenforcement/37391162.pdf>

16. Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, nuk konkludohet që ndërmarrjet kanë realizuar një sjellje të bashkërenduar gjatë periudhës në monitorim, pasi nuk janë evidentuar prova apo një numër i konsiderueshëm indiciesh për të dalë në një konkluzion të bazuar se sjelljet e ndërmarrjeve Bloja SHA, Atlas Mills SHPK, Miell Tirana SHA dhe Agro Blend SHPK kanë cenuar konkurrencën e lirë ⁵.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 4, nenin 24, neni 26 shkronja (d), nenin 74, pika 1/c) dhe 75 të ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

- I. Detyrimin e ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK:
  - Të mos caktojnë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, çmimet e blerjes ose të shitjes, apo çdo kusht tjetër tregtimi;
  - Të mos kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet;
  - Të mos ndajnë tregjet ose burimet e furnizimit;

⁵ Prosecuting Cartels without Evidence 2006

<https://oecd.org/daf/competition/prosecutionandlawenforcement/37391162.pdf>

OECD “Për zbulimin e marrëveshjeve apo karteleve të fshehta” dhe që lidhen me pjesën e qëndrueshme të tregut, norma të larta fitimi jashtë atyre të arsyeshme, sjellje në favor të grupit dhe jo individëve, sjellja anti-konkurrese, etj.

- Të aplikojnë kushte të barabarta tregtimi për veprime tregtare të njëjta ndaj subjekteve me të cilat hyjnë në marrëdhënie kontraktore të rrjedhës së poshtme të furnizimit me miell.
- II. Detyrimin e Ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK të depozitojnë pranë AK-së për periudhën e monitorimit:
- Raportim tre-mujor në lidhje me kostot e importit të grurit, kostot e miellit dhe çmimin e shitjes së miellit.
  - Raportim tre-mujor në lidhje me të dhëna mbi blerjet dhe shitjet në përmbushje të detyrimeve të dhëna.
- III. Ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK të mbahen nën monitorim edhe për një vit tjetër kalendarik. Monitorimi përfundon një vit pas datës së hyrjes në fuqi të këtij Vendimi.
- IV. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për ekzekutimin e këtij Vendimi

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURENCËS

MENDIMI I PAKICËS

Ne anëtarët e Komisionit të Konkurrencës: **Juliana Latifi** dhe **Eduard Ypi**, jemi dakort me propozimin e paraqitur nga Sekretariati, në lidhje me Draft-Vendimin “Për vendosje gjobe ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK për moszbatimin e detyrimeve të përcaktuara me VKK nr. 700, datë 24.07.2020”

Me VKK nr. 700, datë 24.07.2020, “Për mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, me kushte dhe detyrimeve dhe dhënien e disa rekomandimeve për MFE, MBZHR dhe AKU” (këtu e në vijim VKK nr. 700/2020), Komisioni i Konkurrencës ka vendosur:

- I. *Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit.*
- II. *Konstatimin e sjelljes së bashkërenduar midis ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritetit vertikal, sjellje e cila bie në kushtet e zbatimit të nenit 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a dhe b të ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.*
- III. *Detyrimin e ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK si vijon:*
  1. *Të mos caktojnë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, çmimet e blerjes ose të shitjes, apo çdo kusht tjetër tregtimi;*
  2. *Të mos kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet;*
  3. *Të mos ndajnë tregjet ose burimet e furnizimit;*
  4. *Gjatë periudhës së monitorimit të raportojnë çdo 3 (tre) muaj pranë AK-së të dhëna mbi blerjet dhe shitjet në përmbushje të detyrimeve të dhëna sipas kësaj pike.*
- IV. *T’i rekomandojë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, që në bashkëpunim më njëra-tjetrën, të sigurojnë nxjerrjen e një akti nënligjor të përbashkët për të realizuar ndarjen e produktit miell i importuar sipas karakteristikave, cilësisë së produktit, destinacionit përfundimtar të përdorimit tij dhe përqindjes proteinike në “Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave” siç përcaktohet në udhëzimin nr. 207, datë 31.3. 2015 të MBZHR:*
  - *miell gruri për prodhim buke me përqindje proteinike 12%;*
  - *bazë picash, kruasan, petë me përqindje proteinike 12.5%;*

- miell për ëmbëlsira, kek, biskota, petulla me përqindje proteinike 9%;
- makarona me përqindje proteinike 11%.

V. T'i rekomandojë Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit, si autoriteti mbikëqyrës i cilësisë dhe sigurisë së produkteve ushqimore:

a) Pas përditësimit të “Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave”, në zbatim të pikës IV, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të mundësojë kontrollin e nivelit të proteinës (% proteinike) për produktin miell importi me qëllim përdorimin e këtij produkti në destinacionin përfundimtar tij.”

VI. Moszbatimi i përmbushjes së pikës III të këtij vendimi, në zbatim të nenit 73 dhe 74 të ligjit nr. 9121/2003, ndëshkohet me penaltitetet përkatëse.

VII. Monitorimin e sjelljes së ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK për një periudhë 1 (një) vjeçare.

Referuar Raportit të hetimit të thelluar “Në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK”, miratuar nga Komisioni i Konkurrencës në mbledhjen e datës 02.07.2020, dhe dërguar ndërmarrjeve në zbatim të nenit 39 të ligjit nr.9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar nëpërmjet shkresës nr. 56/3 prot, datë 07/07/2020 “Dërgim Raporti”, ka ftuar ndërmarrjet: Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK që të paraqesin me shkrim pretendimet e tyre mbi konkluzionet e Raportit të hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj këtyre ndërmarrjeve.

Nëpërmjet shkresës nr. 56/4 datë 07/07/2020 “Ftesë për dhënie mendimi”, KK i është drejtuar Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, në lidhje me problematikën e konstatuar gjatë procedurave hetimore dhe propozimit që në Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave, produkti miell i importuar të ndahet sipas karakteristikave, cilësisë së produktit, destinacionit përfundimtar të përdorimit të tij dhe përqindjes proteinike.

Sekretariati ka arritur midis të tjerave në këto konkluzione:

- Nga analiza e strukturës dhe pjesëve të tregut të importit të grurit të zakonshëm mund të themi se struktura e integruar e 4 ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK ka krijuar një qëndrueshmëri e cila vjen si rezultat i politikave të tyre për shfrytëzim të linjave të prodhimit të miellit. Gjatë vitit 2018 vihet re një ulje e pjesëve të tregut të ndërmarrjeve vetëm importuese të grurit. Kjo situatë bën që ndërmarrjet e blojës të jenë faktor i rëndësishëm në përcaktimin e ofertës së grurit në tregun e brendshëm. Respektivisht, Miell Tirana SHA XX%, Agro Blend SHPK XX%, Bloja SHA XX%, dhe Atlas Mills SHPK XX% (pa marrë

në konsideratë faktin se një nga ndërmarrjet kryesore të importit të grurit të zakonshëm, Besniku SHPK zotëron 100% të pronësisë së ndërmarrjes tjetër kryesore Atlas Mills SHPK dhe se të dy ndërmarrjet kanë shpesh marrëdhënie klient – furnitor) .

- Nga analiza e strukturës së tregut rezulton se ndërmarrjet importuese të grurit janë edhe prodhueset më të mëdha të miellit në vend, tre nga ndërmarrjet nën hetim, Miell Tirana SHA, Agro Blend SHPK, dhe Bloja SHA, janë dhe ndërmarrjet importuese më të mëdha të grurit të zakonshëm, *triticum aestivum*. Të vepruarit në këto tregje, zotërimi i sasive të mëdha të lëndës së parë dhe i linjës prodhuese krijon kushtet e integritimit vertikal në tregun e grurit dhe të miellit. Ky integrim e modifikon strukturën e tregut sepse shton një dimension në lidhjen midis konkurrentëve. Efektet e integritimit të ndërmarrjeve çojnë në rritjen e efikasitetit të cilat nuk do të mund të arriheshin pa integrimin vertikal dhe gjithashtu krijon mundësinë për përjashtimin e firmave jo të integruara dhe pengesave financiare të mëdha në hyrje.
- Duke qenë se ndërmarrje operojnë në të gjithë nivelet e tregut, konkretisht në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, bëjnë që ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, të zotërojnë pjesën më të madhe në treg si rezultat i integritimit vertikal, të kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin në tregun e prodhimit të miellit.
- Në treg nuk ekzistojnë pengesa ligjore për hyrje të reja. Pozita e konsoliduar e ndërmarrjeve në treg, qëndrueshmëria e pjesëve të tregut ndër vite, eksperiencia apo reputacioni, teknologjia dhe kapacitetet e larta përpunuese krijojnë vështirësi për një hyrës të mundshëm të ri. Për këtë arsye, një hyrje e re në këtë treg kërkon një investim shumë të madh dhe mundësisht integrim vertikal (të sigurojë lëndën e parë nga importi) për të përballuar tregun.
- Fuqia kundërvepruese e klientëve është e vogël si në tregun e shitjes së grurit ashtu dhe në tregun e prodhimit të miellit. Blerësit e grurit (blojet e vogla) janë ndërmarrje të detyruara të sigurojnë lëndën e parë për të mbajtur në punë linjat e prodhimit, të punësuarit e tyre dhe klientët e tyre të miellit. Fuqia e klientëve të miellit për të kundërvepruar është edhe më e dobët se e klientëve të grurit, pasi klientët (furrтарët) janë biznese të vogla që janë të detyruara të pranojnë çmime të caktuara prej furnitorëve të mëdhenj.
- Bazuar në analizën e fuqisë ekonomike dhe analizën e pasqyrave financiare të administruara, ndërmarrjet në hetim operojnë me norma të fitimit përgjithësisht pozitive, përveç Bloja SHA në vitin 2018 (me XX% humbje). Norma e fitimit kryesisht është afërsisht XX% (Besniku SHPK, Bloja SHA dhe Miell Tirana SHA) për gjysmën e rasteve kur kjo normë është pozitive (XX%, XX% dhe XX%) dhe në tre raste kjo normë është mbi XX% (Agro Blend SHPK 2017, 2018, Besniku SHPK 2017) dhe një rast shumë e ulët, XX% që korrespondon me ndërmarrjen Atlas Mills SHPK gjatë periudhës që sapo kishte nisur aktivitetin në fund të vitit 2018.

- Tregu objekt hetimi paraqitet problematik duke qenë se produkti miell për ëmbëlsira futet në tregun vendas si miell gruri pa përcaktuar destinacionin e tij përfundimtar dhe rrjedhimisht edhe cilësinë. Për këtë arsye mund të themi se çmimi i ulët i importit favorizon ndërmarrjet në treg, duke i vendosur ndërmarrjet prodhuese në kushte të pafavorshme të konkurrencës.
- AKU, në rolin e mbikëqyrësit të cilësisë dhe sigurisë së produkteve ushqimore, nuk përcakton nivelin e proteinës (% proteinike) në “Raportet e Provës” marrë në PIK (Pikat e Inspektimit Kufitar) për produktin miell, duke sjellë për pasojë mos identifikimin e llojit të produktit apo të cilësisë së tij. Ky fakt u jep mundësinë importuesve të miellit të operojnë në treg me çmime më të ulta, për produkte cilësisht të ndryshme duke deformuar tregun.
- Një tjetër arsye që lehtëson hyrjen e këtyre mallrave në treg është dhe mos kodifikimi doganor sipas karakteristikave dhe cilësisë së produktit, pra duke mos përcaktuar destinacionin përfundimtar të produktit (konkretisht miellit) siç dhe rekomandohet në udhëzimin e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural. Konkretisht DPD nuk e ka të parashikuar në “Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave 2020” ndarjen e produktit miell gruri sipas karakteristikave dhe cilësisë së produktit dhe destinacionit përfundimtar të produktit (konkretisht miellit) siç dhe rekomandohet në udhëzimin e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 207, datë 31.03.2015. Ky element regjistrimi i produktit pengon identifikimin e llojit të produktit (miell) sipas cilësisë dhe destinacionit përfundimtar të përdorimit. Bazuar në nenin 17 “Kontrolli në doganë i ushqimeve të importuara”, të ligjit nr. 9863/2008 “Për Ushqimin”, i ndryshuar, Autoritetet Doganore kryejnë procedurat doganore për ngarkesat ushqimore, pasi inspektorët e ushqimit, në pikat e inspektimit kufitar, kanë dhënë miratimin.
- Ky treg paraqitet problematik duke qenë se ky produkt futet në tregun vendas si miell gruri pa përcaktuar destinacionin e tij përfundimtar të përdorimit, përqindjen e proteinës dhe rrjedhimisht cilësinë e produktit. Për këtë arsye mund të themi se çmimi i ulët i importit të miellit me përqindje proteinike të ulët, nëse është përdorur jashtë qëllimit të tij të përcaktuar, favorizon ndërmarrjet importuese, si rrjedhojë deformon tregun, duke i vendosur ndërmarrjet prodhuese në kushte të pafavorshme të konkurrencës. Situatë e favorizuar edhe nga mos kodifikimi doganor sipas karakteristikave dhe cilësisë së produktit, pra duke mos përcaktuar destinacionin përfundimtar të produktit siç dhe rekomandohet në udhëzimin nr. 207/2015 të MBZHR.
- Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim në lidhje me çmimin e importit të grurit rezulton se ndërmarrjet nën hetim blejnë me çmime të përafërta, sasitë e importuara të ndërmarrjeve nën hetim nuk ndjekin trendin e çmimit CIF për të krijuar rezerva kur çmimi bie dhe për t’i përdorur këto rezerva kur çmimi është më i lartë, dhe nuk rezulton të ketë blerje në furnitorë të përbashkët.
- Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim Bloja SHA, Atlas Mills SHPK, Miell Tirana SHA dhe Agro Blend SHPK, që zotërojnë pjesën më të madhe të tregut të importit të grurit, prodhimit

dhe tregtimit të miellit si rezultat i integritit vertikal, në lidhje me çmimin në tregun e shitjes së miellit vërehet se aplikojnë çmime të përafërta, sjellje të bashkërenduar e cila bie nën kushtet e nenit 3, pika 4 dhe nenit 4 pika 1 gërma a) e ligjit nr. 9121/2003.

- Ndërmarrjet nën hetim, caktojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë çmimet e shitjes pothuajse të njëjta, sjellje e cila bie në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a) dhe b), e ligjit nr.9121/2003 pasi caktohen çmimet e shitjes dhe kufizojnë konkurrencën duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritit vertikal.
- Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim në lidhje me çmimin e shitjes së miellit për bukë vërehet se çmimet mesatare mujore gjatë periudhës hetimore (1 janar 2017 deri në 30 qershor 2019) janë të qëndrueshme për të njëjtën ndërmarrje dhe të përafërta midis ndërmarrjeve. Gjithashtu, edhe çmimet mesatare të tremujorëve rezultojnë se janë të përafërta. Ndërmarrja Atlas Mills SHPK, gjatë vitit 2018 pas përqendrimit, kohë kur pronësia e saj është transferuar ndërmarrjes Besniku SHPK me VKK nr. 622, datë 13.05.2019 “Mbi autorizimin e përqendrimit të realizuar nëpërmjet blerjes së 100% të kuotave të shoqërisë Atlas Mills SHPK nga shoqëria Besniku SHPK”, ka shitur miell në tregun e tregtimit të miellit për bukë me çmime më të ulta se konkurrentët e tjerë; Por gjatë vitit 2019, ndërmarrja Atlas Mills SHPK ndjek çmimet e konkurrentëve të tjerë në tregun e tregtimit të miellit për bukë.
- Përsa më sipër, ndërmarrjet nën hetim, caktojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë çmimet e shitjes pothuajse të njëjta, sjellje e cila bie në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a) dhe b), e ligjit nr. 9121/2003 pasi caktohen çmimet e shitjes dhe kufizojnë konkurrencën duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritit vertikal.
- Referuar konkluzioneve të mësipërme, rezulton se nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, janë konstatuar shkelje të ligjit të konkurrencës, **në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a) dhe b), e ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritit vertikal, si rrjedhojë kufizojnë konkurrencën.**

Në zbatim të pikës (VI) të VKK nr.700/2020, është realizuar monitorimi 1 vjecar i ndërmarrjeve nën hetim.

Bazuar në metodologjinë e përdorur edhe gjatë hetimit të thelluar, si edhe në materialin e OECD “Zbulimi i marrëveshjeve të ndaluara pa evidenca direkte”¹, evidencat ekonomike indirekte, të

---

¹ Prosecuting Cartels Without Direct Evidence 2006
<https://www.oecd.org/daf/competition/prosecutionandlaenforcement/37391162.pdf>

cilat tregojnë një sjellje të bashkërenduar ndërmjet ndërmarrjeve janë evidenca të strukturës së tregut, si dhe evidenca të sjelljes së ndërmarrjeve.

Për sa i përket evidencave ekonomike indirekte që lidhen me strukturën e tregut, të cilat mund të lehtësojnë marrëveshjet kartel janë: qëndrueshmëria e pjesëve të tregut në vite, përqendrimi i lartë i tregut, barriera të larta në hyrje, nivel i lartë i integritimit vertikal dhe produktet homogjene.

Evidencat ekonomike indirekte të sjelljes së ndërmarrjeve janë: aplikimi i çmimeve të njëjta të shitjes dhe sjellje të përsëritura në lidhje me shkelje të konkurrencës.

Për sa më sipër në kuptim të nenit 4, të ligjit nr. 9121/2003 evidencat ekonomike indirekte të strukturës të analizuara gjatë trajtimit të këtij rasti paraqiten si më poshtë :

– *Qëndrueshmëri të pjesëve të tregut ndër vite:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, që nga viti 2017-deri J –SH 2021 vihet re se ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK kanë vlera të qëndrueshme të pjesëve të tregut të importit të grurit: përkatësisht 2017, 2018, J-Q 2019, 2020, J-SH 2021:

Ndërmarrja	2017	2018	J-Q2019	2020	J-SH2021
AGRO BLEND SHPK	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
MIELL TIRANA SHA	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
BLOJA SHA	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
ATLAS MILLS SHPK	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
TË TJERA	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
Totali	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%

– *Përqendrim të lartë të tregut:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, bazuar në indeksat e përqendrimit CR3, CR4 dhe HHI të tregut të importit të grurit, në lidhje me treguesin CR4 vërehet se këto ndërmarrje së bashku zënë nga 66-85% të tregut nga viti 2017 deri në shtator të vitit 2021, dhe ky indeks ka ardhur në rritje. Gjithashtu indeksi HHI ka ardhur në rritje, gjë që tregon se përqendrimi i tregut është rritur.

Indeksi	2017	2018	J – Q 2019	2020	J – SH 2021
CR3	59%	58%	62%	64%	70%
CR4	69%	66%	69%	80%	85%
HHI	1,433	1,616	1,629	1,733	1,967

- *Barrierat në hyrje:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar, integrimi vertikal i ndërmarrjeve është një barrierë e fuqishme për hyrje të reja në treg, dhe sidomos në tregun e prodhimit të miellit, ku ndërmarrjet më të mëdha të importit të grurit janë dhe prodhuesit më të mëdhenj të miellit në vend. Në këtë treg është konstatuar se kuadri ligjor nuk krijon pengesa ligjore për hyrjet e reja në treg. Por, nga pikëpamja ekonomike, një hyrje e re në këtë treg kërkon një investim shumë të madh financiar si dhe kjo hyrje e re duhet të operojë në të gjithë zinxhirin vertikal të tregut të importit, prodhimit dhe tregtimit.

– *Integrim vertikal:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, në tregun e prodhimit (përpunimit) të miellit në fabrikat vendase, ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK kanë peshën më të madhe në treg në prodhimin e miellit. Ky integrim vertikal u jep mundësinë këtyre ndërmarrjeve që jo vetëm të prodhojnë 3-4 herë sasinë e miellit total të importuar, por të arrijnë të përballojnë sasi të konsiderueshme të nevojave vjetore për miell. Pra ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK kanë integrim vertikal në tregun e importit të grurit, prodhimit dhe tregtimit të miellit. Të vepruarit në këto dy tregje, zotërimi i sasive të mëdha të lëndës së parë dhe i linjës prodhuese krijon kushtet e integritimit vertikal në tregun e grurit dhe të miellit.

Ky integrim e modifikon strukturën e tregut sepse shton një dimension në lidhjen midis konkurrentëve. Efektet e integritimit të ndërmarrjeve çojnë në rritjen e efijencave, të cilat nuk do të mund të arriheshin pa integrimin vertikal dhe gjithashtu krijon mundësinë për përjashtimin e firmave jo të integruara dhe barrierave të mëdha në hyrje.

- *Produkte homogjene:*

Produktet (grurë dhe miell) që ofrohen nga ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit janë homogjene midis ndërmarrjeve, pasi produktet që ofrohen është i njëjtë.

Në kuptim të nenit 4, të ligjit 9121/2003 evidencat ekonomike indirekte të sjelljes të analizuara gjatë trajtimit të këtij rasti paraqiten si më poshtë:

– *Çmime të njëjta shitje:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, nga të dhënat e administruara, për çdo muaj janë nxjerrë çmimet që ndërmarrjet nën hetim kanë të përbashkëta. Për secilin çmim është krahasuar volumi total i shitjes në atë muaj nga ajo ndërmarrje me volumin total të shitjes së miellit. Më pas, rezultatet janë krahasuar me ndërmarrjet e tjera duke nxjerre kështu çmimet ku ndërmarrjet kanë bërë më shumë volum shitje miell për secilin muaj.

Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, në lidhje me çmimin e shitjes së miellit vërehet se ndërmarrjet aplikojnë çmime të njëjta, sjellje e bashkërenduar, e cila bie në kundërshtim me nenin 4, germa a) e ligjit nr. 9121/2003.

– *Sjellje e përsëritur:*

Tregu i importit të grurit, prodhimit dhe tregtimit të miellit është hetuar ndër vite nga AK për shkelje të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003, si në rastin e VKK nr. 126/2009 “Për mbylljen e Hetimit të Thelluar ndaj ndërmarrjeve që operojnë në tregun e importit të grurit, prodhimit dhe shitjes së miellit për prodhimin e bukës dhe rekomandimet përkatëse”.

Për sa mësipër nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, **gjatë periudhës 1 vjecare të monitorimit në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, janë konstatuar shkelje të ligjit të konkurrencës, në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 germa a) dhe b), e ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritimit vertikal, si rrjedhojë kufizojnë konkurrencën. Këto ndërmarrje, nuk kane respektuar VKK nr.700/2000.**

Në respektim të procedurave ligjore të ligjit nr.9121/2003 Komisioni i Konkurrencës në mbledhjen e datës 09.09.2021 ka miratuar Relacionin e Sekretarit të Përgjithshëm mbi monitorimin e zbatimit të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 700, datë 24.07.2020 “Për mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, me kushte dhe detyrime dhe dhënien e disa rekomandimeve për MFE, MBZHR dhe AKU”, dhe në zbatim të nenit 39 të ligjit nr. 9121/2003, me shkresat: nr. 194/19 prot, datë 10.09.2021, drejtuar AgroBlend SHPK; nr. 194/20 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Miell Tirana SHA; nr. 194/21 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Bloja SHA; nr. 194/22 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Atlas Mills SHPK, u komunikoi ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK rezultatet e monitorimit, si dhe i ftoi ato në seancën dëgjimore pranë Autoritetit të Konkurrencës për të parashtruar pretendimet e tyre lidhur me këto rezultate.

VKK nr.700, datë 24.07.2020, është një vendim i cili nuk është ankimuar nga palët, si në rrugë administrative apo rrugë gjyqësore. Ai është një vendim, i cili në mënyrë *explicite* në pikën (VI) të tij, parashikon shprehimisht se: *Moszbatimi i përmbushjes së pikës III të këtij vendimi, në zbatim të nenit 73 dhe 74 të ligjit nr. 9121/2003, ndëshkohet me penalitetet përkatëse.*

Bazuar në Rregulloren “Për gjobat dhe lehtësimin prej tyre”,² është përcaktuar metodologjia e përlllogaritjes së gjobës, dhe si vit bazë për përcaktimin e xhiros në zbatim të nenit 74 të ligjit nr.9121/2003 mbi të cilin është bërë përlllogaritja e gjobës, është viti 2020.

Në këto rrethana, vlefata e gjobës për secilën kompani bazuar në Rregulloren “Për gjobat dhe lehtësimin prej tyre”, paraqitur nga ana e Sekretariatit është:

- I. Për ndërmarrjen Agro Blend SHPK për mos moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 7.11% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020) sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.
- II. Për ndërmarrjen Miell Tirana SHA për mos moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 10% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020), sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.
- III. Për ndërmarrjen Bloja SHA për mos moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 5.26% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020), sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.
- IV. Për ndërmarrjen Atlas Mills SHPK për mos moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 3.28% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020), sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.

Në referencë të jurisprudencës së Gjykatës Evropiane të Drejtësisë,³ ndërmarrjet AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK ndodhen në kushtet e një sjellje të bashkërenduar e cila çon konkurrencën në kushte që nuk korrespondon me kushtet normale të tregut, duke pasur parasysh natyrën e produkteve, rëndësinë dhe numrin e ndërmarrjeve në treg, si dhe madhësinë dhe natyrën e tregut në fjalë.

Një sjellje/praktikë e bashkërenduar nënkupton, përveç bashkërendimit të ndërmarrjeve, sjellje në treg në përputhje me ato praktika të fshehta dhe një marrëdhënie shkak-pasojë midis të dyjave, dhe si rrjedhojë kufizim të konkurrencës në treg.

---

² VKK nr. 120, datë 10.09.2009, përafruar me:

Commission Notice on Immunity from fines and reduction of fines in cartel cases/ 2006/C 298/11 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A52006XC1208%2804%29>)

Guidelines on the method of setting fines imposed pursuant to Article 23(2)(a) of Regulation No 1/2003 (2006/C 210/02) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52006XC0901%2801%29>)

³ Capacity Building for Albania’s Competition Authority. Booklet ECJ jurisprudence trainings. Concerted practices and the standard of proof in EU Competition, 2021.

[...] një sjellje e bashkërenduar, në kuptimin e nenit 85 (1) të Traktatit, i referohet një forme koordinimi midis ndërmarrjeve e cila, pa arritur në fazën ku një marrëveshje apo e ashtuquajtur marrëveshje është lidhur, zëvendëson vetëdijshmi rrisqet e konkurrencës të një praktike bashkëpunimi mes tyre [...]. C-49/92 Anic [1999] §115.⁴

Nga vetë natyra, një sjellje/praktikë e bashkërenduar nuk i ka të gjitha elementet e një kontrate, por *inter alia* mund të lindë nga koordinimi i cili bëhet i dukshëm nga sjellja e pjesëmarrësve. C-48/69 ICI [1972] §64-65.⁵

Koncepti i një “sjellje/praktike të bashkërenduar” i referohet një forme koordinimi midis ndërmarrjeve, e cila, pa arritur në fazën kur është arritur një marrëveshje e ashtuquajtur është lidhur, zëvendëson vetëdijshmi rrisqet e konkurrencës të një praktike bashkëpunimi mes tyre, të cilat çojnë konkurrencën në kushte që nuk korrespondojnë me kushtet normale të tregut, duke pasur parasysh natyrën e produkteve, rëndësinë dhe numrin e ndërmarrjeve, si dhe madhësinë dhe natyrën e tregut në fjalë. Joined cases C- 40 to 48, 50, 54 to 56, 111, 113 and 114-73, Suiker Unie [1975] § 26.⁶

[...] një sjelle/praktikë e bashkërenduar nënkupton, përveç bashkërendimit të ndërmarrjeve, sjellje në treg në përputhje me ato praktika të fshehta dhe një marrëdhënie shkak -pasoje midis të dyjave. C-49/92 Anic Partecipazioni SpA [1999] §118.⁷

[...] për shkeljen e Nenit 101 (1) të TFBE (ish-neni 81 (1) TKE) është e mjaftueshme që një sjellje e bashkërenduar të ketë potencial - në bazë të përvojës ekzistuese - të prodhojë një ndikim negativ në konkurrencë. Me fjalë të tjera, sjellja e bashkërenduar duhet thjesht të jetë e aftë në një rast individual, që është, të ketë pasur parasysh kontekstin ligjor dhe ekonomik specifik që rezulton në parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës brenda tregut të përbashkët.

---

⁴ [...] a concerted practice, within the meaning of Article 85(1) of the Treaty, refers to a form of coordination between undertakings which, without having been taken to a stage where an agreement properly so called has been concluded, knowingly substitutes for the risks of competition practical cooperation between them
C-49/92 Anic [1999] §115

⁵ By its very nature, then, a concerted practice does not have all the elements of a contract but may *inter alia* arise out of coordination which becomes apparent from the behavior of the participants
C- 48/69 ICI [1972] §64-65

⁶ The concept of a 'concerted practice' refers to a form of coordination between undertakings, which, without having been taken to the stage where an agreement properly so-called has been concluded, knowingly substitutes for the risks of competition, practical cooperation between them which leads to conditions of competition which do not correspond to the normal conditions of the market, having regard to the nature of the products, the importance and number of the undertakings as well as the size and nature of the said market. Joined cases C- 40 to 48, 50, 54 to 56, 111, 113 and 114-73, Suiker Unie [1975] § 26

⁷ [...] a concerted practice implies, besides undertakings' concerting together, conduct on the market pursuant to those collusive practices and a relationship of cause and effect between the two.
C-49/92 Anic Partecipazioni SpA [1999] §118

Kurdoqoftë dhe çfarëdolloj përmase, në fakt, efektet e tilla anti konkurruese mund të jenë më së shumti të rëndësishme për përcaktimin e shumës së çdo gjobë dhe në lidhje me kërkesat për dëmet.⁸

Një sjellje/praktikë e bashkërenduar i referohet një forme koordinimi midis ndërmarrjeve të cilat, pa arritur në fazën ku një marrëveshje apo e ashtuquajtur marrëveshje është lidhur, zëvendëson vetëdijshmi rrisqet e konkurrencës të një praktike bashkëpunimi mes tyre [...] kërkesa e pavarësisë nuk i heq të drejtën operatorëve ekonomikë për t'u përshtatur në mënyrë inteligjente me sjelljen ekzistuese dhe të parashikuar të konkurrentëve të tyre, megjithatë përjashton rreptësisht çdo kontakt të drejtpërdrejtë ose të tërthortë midis këtyre operatorëve, objektit ose efektit prej të cilave ose do të ndikojë në sjelljen në treg të një konkurenti aktual ose potencial ose t'i tregojnë një konkurenti të tillë, mënyrën e sjelljes të cilën ata vetë kanë vendosur të miratojnë ose që mendojnë të adoptojnë në treg.⁹

Juliana Latifi

Eduard Ypi

---

⁸ Capacity Building for Albania's Competition Authority. Booklet ECJ jurisprudence trainings, 2021. Coöperatieve Vereniging "Suiker Unie" UA and others v Commission of the European Communities. Joined cases 40 to 48, 50, 54 to 56, 111, 113 and 114-73

⁹ *Ibid.*

MENDIMI I PAKICËS

Ne anëtarët e Komisionit të Konkurrencës: **Juliana Latifi** dhe **Eduard Ypi**, jemi dakort me propozimin e paraqitur nga Sekretariati, në lidhje me Draft-Vendimin “Për vendosje gjobe ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK për moszbatimin e detyrimeve të përcaktuara me VKK nr. 700, datë 24.07.2020”

Me VKK nr. 700, datë 24.07.2020, “Për mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, me kushte dhe detyrimeve dhe dhënien e disa rekomandimeve për MFE, MBZHR dhe AKU” (këtu e në vijim VKK nr. 700/2020), Komisioni i Konkurrencës ka vendosur:

- I. *Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit.*
- II. *Konstatimin e sjelljes së bashkërenduar midis ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritimit vertikal, sjellje e cila bie në kushtet e zbatimit të nenit 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a dhe b të ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.*
- III. *Detyrimin e ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK si vijon:*
  1. *Të mos caktojnë, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, çmimet e blerjes ose të shitjes, apo çdo kusht tjetër tregtimi;*
  2. *Të mos kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet;*
  3. *Të mos ndajnë tregjet ose burimet e furnizimit;*
  4. *Gjatë periudhës së monitorimit të raportojnë çdo 3 (tre) muaj pranë AK-së të dhëna mbi blerjet dhe shitjet në përmbushje të detyrimeve të dhëna sipas kësaj pike.*
- IV. *T’i rekomandojë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, që në bashkëpunim më njëra-tjetrën, të sigurojnë nxjerrjen e një akti nënligjor të përbashkët për të realizuar ndarjen e produktit miell i importuar sipas karakteristikave, cilësisë së produktit, destinacionit përfundimtar të përdorimit tij dhe përqindjes proteinike në “Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave” siç përcaktohet në udhëzimin nr. 207, datë 31.3. 2015 të MBZHR:*
  - *miell gruri për prodhim buke me përqindje proteinike 12%;*
  - *bazë picash, kruasan, petë me përqindje proteinike 12.5%;*

- miell për ëmbëlsira, kek, biskota, petulla me përqindje proteinike 9%;
- makarona me përqindje proteinike 11%.

V. T'i rekomandojë Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit, si autoriteti mbikëqyrës i cilësisë dhe sigurisë së produkteve ushqimore:

a) Pas përditësimit të “Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave”, në zbatim të pikës IV, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të mundësojë kontrollin e nivelit të proteinës (% proteinike) për produktin miell importi me qëllim përdorimin e këtij produkti në destinacionin përfundimtar tij.”

VI. Moszbatimi i përmbushjes së pikës III të këtij vendimi, në zbatim të nenit 73 dhe 74 të ligjit nr. 9121/2003, ndëshkohet me penaltetet përkatëse.

VII. Monitorimin e sjelljes së ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK për një periudhë 1 (një) vjeçare.

Referuar Raportit të hetimit të thelluar “Në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK”, miratuar nga Komisioni i Konkurrencës në mbledhjen e datës 02.07.2020, dhe dërguar ndërmarrjeve në zbatim të nenit 39 të ligjit nr.9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar nëpërmjet shkresës nr. 56/3 prot, datë 07/07/2020 “Dërgim Raporti”, ka ftuar ndërmarrjet: Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK që të paraqesin me shkrim pretendimet e tyre mbi konkluzionet e Raportit të hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj këtyre ndërmarrjeve.

Nëpërmjet shkresës nr. 56/4 datë 07/07/2020 “Ftesë për dhënie mendimi”, KK i është drejtuar Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, në lidhje me problematikën e konstatuar gjatë procedurave hetimore dhe propozimit që në Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave, produkti miell i importuar të ndahet sipas karakteristikave, cilësisë së produktit, destinacionit përfundimtar të përdorimit të tij dhe përqindjes proteinike.

Sekretariati ka arritur midis të tjerave në këto konkluzione:

- Nga analiza e strukturës dhe pjesëve të tregut të importit të grurit të zakonshëm mund të themi se struktura e integruar e 4 ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK ka krijuar një qëndrueshmëri e cila vjen si rezultat i politikave të tyre për shfrytëzim të linjave të prodhimit të miellit. Gjatë vitit 2018 vihet re një ulje e pjesëve të tregut të ndërmarrjeve vetëm importuese të grurit. Kjo situatë bën që ndërmarrjet e blojës të jenë faktor i rëndësishëm në përcaktimin e ofertës së grurit në tregun e brendshëm. Respektivisht, Miell Tirana SHA XX%, Agro Blend SHPK XX%, Bloja SHA XX%, dhe Atlas Mills SHPK XX% (pa marrë

në konsideratë faktin se një nga ndërmarrjet kryesore të importit të grurit të zakonshëm, Besniku SHPK zotëron 100% të pronësisë së ndërmarrjes tjetër kryesore Atlas Mills SHPK dhe se të dy ndërmarrjet kanë shpesh marrëdhënie klient – furnitor) .

- Nga analiza e strukturës së tregut rezulton se ndërmarrjet importuese të grurit janë edhe prodhueset më të mëdha të miellit në vend, tre nga ndërmarrjet nën hetim, Miell Tirana SHA, Agro Blend SHPK, dhe Bloja SHA, janë dhe ndërmarrjet importuese më të mëdha të grurit të zakonshëm, *triticum aestivum*. Të vepruarit në këto tregje, zotërimi i sasive të mëdha të lëndës së parë dhe i linjës prodhuese krijon kushtet e integritimit vertikal në tregun e grurit dhe të miellit. Ky integrim e modifikon strukturën e tregut sepse shton një dimension në lidhjen midis konkurrentëve. Efektet e integritimit të ndërmarrjeve çojnë në rritjen e efikasitetit të cilat nuk do të mund të arriheshin pa integrimin vertikal dhe gjithashtu krijon mundësinë për përjashtimin e firmave jo të integruara dhe pengesave financiare të mëdha në hyrje.
- Duke qenë se ndërmarrje operojnë në të gjithë nivelet e tregut, konkretisht në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, bëjnë që ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, të zotërojnë pjesën më të madhe në treg si rezultat i integritimit vertikal, të kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin në tregun e prodhimit të miellit.
- Në treg nuk ekzistojnë pengesa ligjore për hyrje të reja. Pozita e konsoliduar e ndërmarrjeve në treg, qëndrueshmëria e pjesëve të tregut ndër vite, eksperiencia apo reputacioni, teknologjia dhe kapacitetet e larta përpunuese krijojnë vështirësi për një hyrës të mundshëm të ri. Për këtë arsye, një hyrje e re në këtë treg kërkon një investim shumë të madh dhe mundësisht integrim vertikal (të sigurojë lëndën e parë nga importi) për të përballuar tregun.
- Fuqia kundërvepruese e klientëve është e vogël si në tregun e shitjes së grurit ashtu dhe në tregun e prodhimit të miellit. Blerësit e grurit (blojet e vogla) janë ndërmarrje të detyruara të sigurojnë lëndën e parë për të mbajtur në punë linjat e prodhimit, të punësuarit e tyre dhe klientët e tyre të miellit. Fuqia e klientëve të miellit për të kundërvepruar është edhe më e dobët se e klientëve të grurit, pasi klientët (furrarët) janë biznese të vogla që janë të detyruara të pranojnë çmime të caktuara prej furnitorëve të mëdhenj.
- Bazuar në analizën e fuqisë ekonomike dhe analizën e pasqyrave financiare të administruara, ndërmarrjet në hetim operojnë me norma të fitimit përgjithësisht pozitive, përveç Bloja SHA në vitin 2018 (me XX% humbje). Norma e fitimit kryesisht është afërsisht XX% (Besniku SHPK, Bloja SHA dhe Miell Tirana SHA) për gjysmën e rasteve kur kjo normë është pozitive (XX%, XX% dhe XX%) dhe në tre raste kjo normë është mbi XX% (Agro Blend SHPK 2017, 2018, Besniku SHPK 2017) dhe një rast shumë e ulët, XX% që korrespondon me ndërmarrjen Atlas Mills SHPK gjatë periudhës që sapo kishte nisur aktivitetin në fund të vitit 2018.

- Tregu objekt hetimi paraqitet problematik duke qenë se produkti miell për ëmbëlsira futet në tregun vendas si miell gruri pa përcaktuar destinacionin e tij përfundimtar dhe rrjedhimisht edhe cilësinë. Për këtë arsye mund të themi se çmimi i ulët i importit favorizon ndërmarrjet në treg, duke i vendosur ndërmarrjet prodhuese në kushte të pafavorshme të konkurrencës.
- AKU, në rolin e mbikëqyrësit të cilësisë dhe sigurisë së produkteve ushqimore, nuk përcakton nivelin e proteinës (% proteinike) në “Raportet e Provës” marrë në PIK (Pikat e Inspektimit Kufitar) për produktin miell, duke sjellë për pasojë mos identifikimin e llojit të produktit apo të cilësisë së tij. Ky fakt u jep mundësinë importuesve të miellit të operojnë në treg me çmime më të ulta, për produkte cilësisht të ndryshme duke deformuar tregun.
- Një tjetër arsye që lehtëson hyrjen e këtyre mallrave në treg është dhe mos kodifikimi doganor sipas karakteristikave dhe cilësisë së produktit, pra duke mos përcaktuar destinacionin përfundimtar të produktit (konkretisht miellit) siç dhe rekomandohet në udhëzimin e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural. Konkretisht DPD nuk e ka të parashikuar në “Nomenklaturën e Kombinuar të Mallrave 2020” ndarjen e produktit miell gruri sipas karakteristikave dhe cilësisë së produktit dhe destinacionit përfundimtar të produktit (konkretisht miellit) siç dhe rekomandohet në udhëzimin e Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 207, datë 31.03.2015. Ky element regjistrimi i produktit pengon identifikimin e llojit të produktit (miell) sipas cilësisë dhe destinacionit përfundimtar të përdorimit. Bazuar në nenin 17 “Kontrolli në doganë i ushqimeve të importuara”, të ligjit nr. 9863/2008 “Për Ushqimin”, i ndryshuar, Autoritetet Doganore kryejnë procedurat doganore për ngarkesat ushqimore, pasi inspektorët e ushqimit, në pikat e inspektimit kufitar, kanë dhënë miratimin.
- Ky treg paraqitet problematik duke qenë se ky produkt futet në tregun vendas si miell gruri pa përcaktuar destinacionin e tij përfundimtar të përdorimit, përqindjen e proteinës dhe rrjedhimisht cilësinë e produktit. Për këtë arsye mund të themi se çmimi i ulët i importit të miellit me përqindje proteinike të ulët, nëse është përdorur jashtë qëllimit të tij të përcaktuar, favorizon ndërmarrjet importuese, si rrjedhojë deformon tregun, duke i vendosur ndërmarrjet prodhuese në kushte të pafavorshme të konkurrencës. Situatë e favorizuar edhe nga mos kodifikimi doganor sipas karakteristikave dhe cilësisë së produktit, pra duke mos përcaktuar destinacionin përfundimtar të produktit siç dhe rekomandohet në udhëzimin nr. 207/2015 të MBZHR.
- Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim në lidhje me çmimin e importit të grurit rezulton se ndërmarrjet nën hetim blejnë me çmime të përafërta, sasitë e importuara të ndërmarrjeve nën hetim nuk ndjekin trendin e çmimit CIF për të krijuar rezerva kur çmimi bie dhe për t’i përdorur këto rezerva kur çmimi është më i lartë, dhe nuk rezultojnë të ketë blerje në furnitorë të përbashkët.
- Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim Bloja SHA, Atlas Mills SHPK, Miell Tirana SHA dhe Agro Blend SHPK, që zotërojnë pjesën më të madhe të tregut të importit të grurit, prodhimit

dhe tregtimit të miellit si rezultat i integritit vertikal, në lidhje me çmimin në tregun e shitjes së miellit vërehet se aplikojnë çmime të përafërta, sjellje të bashkërenduar e cila bie nën kushtet e nenit 3, pika 4 dhe nenit 4 pika 1 gërma a) e ligjit nr. 9121/2003.

- Ndërmarrjet nën hetim, caktojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë çmimet e shitjes pothuajse të njëjta, sjellje e cila bie në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a) dhe b), e ligjit nr.9121/2003 pasi caktohen çmimet e shitjes dhe kufizojnë konkurrencën duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritit vertikal.
- Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim në lidhje me çmimin e shitjes së miellit për bukë vërehet se çmimet mesatare mujore gjatë periudhës hetimore (1 janar 2017 deri në 30 qershor 2019) janë të qëndrueshme për të njëjtën ndërmarrje dhe të përafërta midis ndërmarrjeve. Gjithashtu, edhe çmimet mesatare të tremujorëve rezultojnë se janë të përafërta. Ndërmarrja Atlas Mills SHPK, gjatë vitit 2018 pas përqendrimit, kohë kur pronësia e saj është transferuar ndërmarrjes Besniku SHPK me VKK nr. 622, datë 13.05.2019 “Mbi autorizimin e përqendrimit të realizuar nëpërmjet blerjes së 100% të kuotave të shoqërisë Atlas Mills SHPK nga shoqëria Besniku SHPK”, ka shitur miell në tregun e tregtimit të miellit për bukë me çmime më të ulta se konkurrentët e tjerë; Por gjatë vitit 2019, ndërmarrja Atlas Mills SHPK ndjek çmimet e konkurrentëve të tjerë në tregun e tregtimit të miellit për bukë.
- Përsa më sipër, ndërmarrjet nën hetim, caktojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë çmimet e shitjes pothuajse të njëjta, sjellje e cila bie në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a) dhe b), e ligjit nr. 9121/2003 pasi caktohen çmimet e shitjes dhe kufizojnë konkurrencën duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritit vertikal.
- Referuar konkluzioneve të mësipërme, rezulton se nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, janë konstatuar shkelje të ligjit të konkurrencës, **në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 gërma a) dhe b), e ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritit vertikal, si rrjedhojë kufizojnë konkurrencën.**

Në zbatim të pikës (VI) të VKK nr.700/2020, është realizuar monitorimi 1 vjecar i ndërmarrjeve nën hetim.

Bazuar në metodologjinë e përdorur edhe gjatë hetimit të thelluar, si edhe në materialin e OECD “Zbulimi i marrëveshjeve të ndaluara pa evidenca direkte”¹, evidencat ekonomike indirekte, të

---

¹ Prosecuting Cartels Without Direct Evidence 2006
<https://www.oecd.org/daf/competition/prosecutionandlaenforcement/37391162.pdf>

cilat tregojnë një sjellje të bashkërenduar ndërmjet ndërmarrjeve janë evidenca të strukturës së tregut, si dhe evidenca të sjelljes së ndërmarrjeve.

Për sa i përket evidencave ekonomike indirekte që lidhen me strukturën e tregut, të cilat mund të lehtësojnë marrëveshjet kartel janë: qëndrueshmëria e pjesëve të tregut në vite, përqendrimi i lartë i tregut, barriera të larta në hyrje, nivel i lartë i integritit vertikal dhe produktet homogjene.

Evidencat ekonomike indirekte të sjelljes së ndërmarrjeve janë: aplikimi i çmimeve të njëjta të shitjes dhe sjellje të përsëritura në lidhje me shkelje të konkurrencës.

Për sa më sipër në kuptim të nenit 4, të ligjit nr. 9121/2003 evidencat ekonomike indirekte të strukturës të analizuara gjatë trajtimit të këtij rasti paraqiten si më poshtë :

– *Qëndrueshmëri të pjesëve të tregut ndër vite:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, që nga viti 2017-deri J –SH 2021 vihet re se ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK kanë vlera të qëndrueshme të pjesëve të tregut të importit të grurit: përkatësisht 2017, 2018, J-Q 2019, 2020, J-SH 2021:

Ndërmarrja	2017	2018	J-Q2019	2020	J-SH2021
AGRO BLEND SHPK	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
MIELL TIRANA SHA	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
BLOJA SHA	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
ATLAS MILLS SHPK	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
TË TJERA	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%
Totali	XX%	XX%	XX%	XX%	XX%

– *Përqendrim të lartë të tregut:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, bazuar në indekset e përqendrimit CR3, CR4 dhe HHI të tregut të importit të grurit, në lidhje me treguesin CR4 vërehet se këto ndërmarrje së bashku zënë nga 66-85% të tregut nga viti 2017 deri në shtator të vitit 2021, dhe ky indeks ka ardhur në rritje. Gjithashtu indeksi HHI ka ardhur në rritje, gjë që tregon se përqendrimi i tregut është rritur.

Indeksi	2017	2018	J – Q 2019	2020	J – SH 2021
CR3	59%	58%	62%	64%	70%
CR4	69%	66%	69%	80%	85%
HHI	1,433	1,616	1,629	1,733	1,967

- *Barrierat në hyrje:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar, integrimi vertikal i ndërmarrjeve është një barrierë e fuqishme për hyrje të reja në treg, dhe sidomos në tregun e prodhimit të miellit, ku ndërmarrjet më të mëdha të importit të grurit janë dhe prodhuesit më të mëdhenj të miellit në vend. Në këtë treg është konstatuar se kuadri ligjor nuk krijon pengesa ligjore për hyrjet e reja në treg. Por, nga pikëpamja ekonomike, një hyrje e re në këtë treg kërkon një investim shumë të madh financiar si dhe kjo hyrje e re duhet të operojë në të gjithë zinxhirin vertikal të tregut të importit, prodhimit dhe tregtimit.

– *Integrim vertikal:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, në tregun e prodhimit (përpunimit) të miellit në fabrikat vendase, ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas SHA / Atlas Mills SHPK kanë peshën më të madhe në treg në prodhimin e miellit. Ky integrim vertikal u jep mundësinë këtyre ndërmarrjeve që jo vetëm të prodhojnë 3-4 herë sasinë e miellit total të importuar, por të arrijnë të përballojnë sasi të konsiderueshme të nevojave vjetore për miell. Pra ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK kanë integrim vertikal në tregun e importit të grurit, prodhimit dhe tregtimit të miellit. Të vepruarit në këto dy tregje, zotërimi i sasive të mëdha të lëndës së parë dhe i linjës prodhuese krijon kushtet e integritimit vertikal në tregun e grurit dhe të miellit.

Ky integrim e modifikon strukturën e tregut sepse shton një dimension në lidhjen midis konkurrentëve. Efektet e integritimit të ndërmarrjeve çojnë në rritjen e efikasitetit, të cilat nuk do të mund të arriheshin pa integrimin vertikal dhe gjithashtu krijon mundësinë për përjashtimin e firmave jo të integruara dhe barrierave të mëdha në hyrje.

- *Produkte homogjene:*

Produktet (grurë dhe miell) që ofrohen nga ndërmarrjet Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit janë homogjene midis ndërmarrjeve, pasi produktet që ofrohen është i njëjtë.

Në kuptim të nenit 4, të ligjit 9121/2003 evidencat ekonomike indirekte të sjelljes të analizuarra gjatë trajtimit të këtij rasti paraqiten si më poshtë:

– *Çmime të njëjta shitje:*

Referuar gjetjeve të raportit të Hetimit të Thelluar dhe informacionit të monitorimit të zbatimit të VKK nr. 700/2020, nga të dhënat e administruara, për çdo muaj janë nxjerrë çmimet që ndërmarrjet nën hetim kanë të përbashkëta. Për secilin çmim është krahasuar volumi total i shitjes në atë muaj nga ajo ndërmarrje me volumin total të shitjes së miellit. Më pas, rezultatet janë krahasuar me ndërmarrjet e tjera duke nxjerre kështu çmimet ku ndërmarrjet kanë bërë më shumë volum shitje miell për secilin muaj.

Nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK, në lidhje me çmimin e shitjes së miellit vërehet se ndërmarrjet aplikojnë çmime të njëjta, sjellje e bashkërenduar, e cila bie në kundërshtim me nenin 4, germa a) e ligjit nr. 9121/2003.

– *Sjellje e përsëritur:*

Tregu i importit të grurit, prodhimit dhe tregtimit të miellit është hetuar ndër vite nga AK për shkelje të nenit 4 të ligjit nr. 9121/2003, si në rastin e VKK nr. 126/2009 “Për mbylljen e Hetimit të Thelluar ndaj ndërmarrjeve që operojnë në tregun e importit të grurit, prodhimit dhe shitjes së miellit për prodhimin e bukës dhe rekomandimet përkatëse”.

Për sa mësipër nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve nën hetim Agro Blend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, **gjatë periudhës 1 vjecare të monitorimit në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit, janë konstatuar shkelje të ligjit të konkurrencës, në kundërshtim me nenin 3 pika 4, dhe nenin 4 pika 1 germa a) dhe b), e ligjit 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” pasi këto ndërmarrje bashkërendojnë sjelljen duke caktuar çmimet e shitjes dhe duke kontrolluar prodhimin në tregun e miellit për shkak të integritimit vertikal, si rrjedhojë kufizojnë konkurrencën. Këto ndërmarrje, nuk kane respektuar VKK nr.700/2000.**

Në respektim të procedurave ligjore të ligjit nr.9121/2003 Komisioni i Konkurrencës në mbledhjen e datës 09.09.2021 ka miratuar Relacionin e Sekretarit të Përgjithshëm mbi monitorimin e zbatimit të Vendimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 700, datë 24.07.2020 “Për mbylljen e hetimit të thelluar në tregun e importit të grurit, importit, prodhimit dhe tregtimit të miellit ndaj ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA, Atlas SHA dhe Atlas Mills SHPK, me kushte dhe detyrime dhe dhënien e disa rekomandimeve për MFE, MBZHR dhe AKU”, dhe në zbatim të nenit 39 të ligjit nr. 9121/2003, me shkresat: nr. 194/19 prot, datë 10.09.2021, drejtuar AgroBlend SHPK; nr. 194/20 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Miell Tirana SHA; nr. 194/21 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Bloja SHA; nr. 194/22 prot, datë 10.09.2021, drejtuar Atlas Mills SHPK, u komunikoi ndërmarrjeve AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK rezultatet e monitorimit, si dhe i ftoi ato në seancën dëgjimore pranë Autoritetit të Konkurrencës për të parashtruar pretendimet e tyre lidhur me këto rezultate.

VKK nr.700, datë 24.07.2020, është një vendim i cili nuk është ankimuar nga palët, si në rrugë administrative apo rrugë gjyqësore. Ai është një vendim, i cili në mënyrë *explicite* në pikën (VI) të tij, parashikon shprehimisht se: *Moszbatimi i përmbushjes së pikës III të këtij vendimi, në zbatim të nenit 73 dhe 74 të ligjit nr. 9121/2003, ndëshkohet me penalitetet përkatëse.*

Bazuar në Rregulloren “Për gjobat dhe lehtësimin prej tyre”,² është përcaktuar metodologjia e përlllogaritjes së gjobës, dhe si vit bazë për përcaktimin e xhiros në zbatim të nenit 74 të ligjit nr.9121/2003 mbi të cilin është bërë përlllogaritja e gjobës, është viti 2020.

Në këto rrethana, vlefata e gjobës për secilën kompani bazuar në Rregulloren “Për gjobat dhe lehtësimin prej tyre”, paraqitur nga ana e Sekretariatit është:

- I. Për ndërmarrjen Agro Blend SHPK për moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 7.11% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020) sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.
- II. Për ndërmarrjen Miell Tirana SHA për moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 10% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020), sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.
- III. Për ndërmarrjen Bloja SHA për moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 5.26% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020), sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.
- IV. Për ndërmarrjen Atlas Mills SHPK për moszbatimin e detyrimeve të sanksionuara në pikën III të VKK nr. 700/2020, gjoba është në masën 3.28% të xhiros së ndërmarrjes, të vitit financiar paraardhës (2020), sipas pasqyrave financiare në QKB, në vlerën XX Lekë.

Në referencë të jurisprudencës së Gjykatës Evropiane të Drejtësisë,³ ndërmarrjet AgroBlend SHPK, Miell Tirana SHA, Bloja SHA dhe Atlas Mills SHPK ndodhen në kushtet e një sjellje të bashkërenduar e cila çon konkurrencën në kushte që nuk korrespondon me kushtet normale të tregut, duke pasur parasysh natyrën e produkteve, rëndësinë dhe numrin e ndërmarrjeve në treg, si dhe madhësinë dhe natyrën e tregut në fjalë.

Një sjellje/praktikë e bashkërenduar nënkupton, përveç bashkërendimit të ndërmarrjeve, sjellje në treg në përputhje me ato praktika të fshehta dhe një marrëdhënie shkak-pasojë midis të dyjave, dhe si rrjedhojë kufizim të konkurrencës në treg.

---

² VKK nr. 120, datë 10.09.2009, përafruar me:

Commission Notice on Immunity from fines and reduction of fines in cartel cases/ 2006/C 298/11 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A52006XC1208%2804%29>)

Guidelines on the method of setting fines imposed pursuant to Article 23(2)(a) of Regulation No 1/2003 (2006/C 210/02) (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52006XC0901%2801%29>)

³ Capacity Building for Albania’s Competition Authority. Booklet ECJ jurisprudence trainings. Concerted practices and the standard of proof in EU Competition, 2021.

[...] një sjellje e bashkërenduar, në kuptimin e nenit 85 (1) të Traktatit, i referohet një forme koordinimi midis ndërmarrjeve e cila, pa arritur në fazën ku një marrëveshje apo e ashtuquajtur marrëveshje është lidhur, zëvendëson vetëdijshmi rrisqet e konkurrencës të një praktike bashkëpunimi mes tyre [...]. C-49/92 Anic [1999] §115.⁴

Nga vetë natyra, një sjellje/praktikë e bashkërenduar nuk i ka të gjitha elementet e një kontrate, por *inter alia* mund të lindë nga koordinimi i cili bëhet i dukshëm nga sjellja e pjesëmarrësve. C-48/69 ICI [1972] §64-65.⁵

Koncepti i një “sjellje/praktike të bashkërenduar” i referohet një forme koordinimi midis ndërmarrjeve, e cila, pa arritur në fazën kur është arritur një marrëveshje e ashtuquajtur është lidhur, zëvendëson vetëdijshmi rrisqet e konkurrencës të një praktike bashkëpunimi mes tyre, të cilat çojnë konkurrencën në kushte që nuk korrespondojnë me kushtet normale të tregut, duke pasur parasysh natyrën e produkteve, rëndësinë dhe numrin e ndërmarrjeve, si dhe madhësinë dhe natyrën e tregut në fjalë. Joined cases C- 40 to 48, 50, 54 to 56, 111, 113 and 114-73, Suiker Unie [1975] § 26.⁶

[...] një sjelle/praktikë e bashkërenduar nënkupton, përveç bashkërendimit të ndërmarrjeve, sjellje në treg në përputhje me ato praktika të fshehta dhe një marrëdhënie shkak -pasoje midis të dyjave. C-49/92 Anic Partecipazioni SpA [1999] §118.⁷

[...] për shkeljen e Nenit 101 (1) të TFBE (ish-neni 81 (1) TKE) është e mjaftueshme që një sjellje e bashkërenduar të ketë potencial - në bazë të përvojës ekzistuese - të prodhojë një ndikim negativ në konkurrencë. Me fjalë të tjera, sjellja e bashkërenduar duhet thjesht të jetë e aftë në një rast individual, që është, të ketë pasur parasysh kontekstin ligjor dhe ekonomik specifik që rezulton në parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës brenda tregut të përbashkët.

---

⁴ [...] a concerted practice, within the meaning of Article 85(1) of the Treaty, refers to a form of coordination between undertakings which, without having been taken to a stage where an agreement properly so called has been concluded, knowingly substitutes for the risks of competition practical cooperation between them
C-49/92 Anic [1999] §115

⁵ By its very nature, then, a concerted practice does not have all the elements of a contract but may *inter alia* arise out of coordination which becomes apparent from the behavior of the participants
C- 48/69 ICI [1972] §64-65

⁶ The concept of a 'concerted practice' refers to a form of coordination between undertakings, which, without having been taken to the stage where an agreement properly so-called has been concluded, knowingly substitutes for the risks of competition, practical cooperation between them which leads to conditions of competition which do not correspond to the normal conditions of the market, having regard to the nature of the products, the importance and number of the undertakings as well as the size and nature of the said market. Joined cases C- 40 to 48, 50, 54 to 56, 111, 113 and 114-73, Suiker Unie [1975] § 26

⁷ [...] a concerted practice implies, besides undertakings' concerting together, conduct on the market pursuant to those collusive practices and a relationship of cause and effect between the two.
C-49/92 Anic Partecipazioni SpA [1999] §118

Kurdoqoftë dhe çfarëdolloj përmase, në fakt, efektet e tilla anti konkurruese mund të jenë më së shumti të rëndësishme për përcaktimin e shumës së çdo gjobë dhe në lidhje me kërkesat për dëmet.⁸

Një sjellje/praktikë e bashkërenduar i referohet një forme koordinimi midis ndërmarrjeve të cilat, pa arritur në fazën ku një marrëveshje apo e ashtuquajtur marrëveshje është lidhur, zëvendëson vetëdijshmi rrisqet e konkurrencës të një praktike bashkëpunimi mes tyre [...] kërkesa e pavarësisë nuk i heq të drejtën operatorëve ekonomikë për t'u përshtatur në mënyrë inteligjente me sjelljen ekzistuese dhe të parashikuar të konkurrentëve të tyre, megjithatë përjashton rreptësisht çdo kontakt të drejtpërdrejtë ose të tërthortë midis këtyre operatorëve, objektit ose efektit prej të cilave ose do të ndikojë në sjelljen në treg të një konkurenti aktual ose potencial ose t'i tregojnë një konkurenti të tillë, mënyrën e sjelljes të cilën ata vetë kanë vendosur të miratojnë ose që mendojnë të adoptojnë në treg.⁹

Juliana Latifi

Eduard Ypi

---

⁸ Capacity Building for Albania's Competition Authority. Booklet ECJ jurisprudence trainings, 2021. Coöperatieve Vereniging "Suiker Unie" UA and others v Commission of the European Communities. Joined cases 40 to 48, 50, 54 to 56, 111, 113 and 114-73

⁹ *Ibid.*